

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—, Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—, V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 19.

Sobota, 7. marca 1931.

Leto VI.

Proti moskovskemu justičnemu umoru.

Izjava inozemske delegacije social-
nodemokratske stranke Rusije
(menševiki).

Delegacija socialnodemokratič-
ne stranke Rusije je izdala naslednjo
objavo:

Prvega marca prične v Moskvi ena
najbolj sramotnih sodnih komedij,
pri kateri naj izpovedi notoričnih
provokaterjev in s terorjem izsiljene
izjave nesrečnih obtožencev služijo
kot dokaz proti onim, ki jih hoče
sovjetska vlada napraviti odgovorne
za vse strašno trpljenje ljudskih
množic.

Sedanji proces hočejo boljševiški
diktatorji izrabiti proti centralnemu
odboru socialnodemokratske stran-
ke Rusije. Pridržujemo si pravico,
da bomo obširneje razpravljali o ju-
stični komediji, ko izvemo natančno
besedilo obtožnice in uspeh pred-
preiskave. Toda že sedaj moramo
kot inozemska delegacija stranke, ki
je priključena socialistični internaci-
onalni, izjaviti prav odločno naslednje:

1. Proti naši stranki naperjene
obdolžitve, da smo se udeleževali
»škodljivega« protirevolucionarne-
ga delovanja, ga organizirali in se
vezali z buržuazijo, sprejemali od
nje denar ter delali za gospodarsko
ali finančno blokado Rusije ali celo
za vojaško intervencijo imperialistič-
nih držav proti Rusiji, stojimo v tako
ostrem nasprotju z našim znanim
stališčem in politiko ruske socialne
demokracije, da je notorično obre-
kovalni značaj take obdolžitve za
vsakega vestnega človeka brez na-
daljnega gotova stvar, kakor je to
tudi že socialistična delavska inter-
nacionala javno izpovedala.

2. Naša stranka, ki so jo boljše-
viki, ki ne trpe nobene druge poli-
tične stranke v sovjetski Rusiji, oro-
pali vsakršne legalne eksistence, je
zaraditega prisiljena, kakor ob času
carizma, vršiti svojo propagando in
agitacijo potom tajnih organizacij, ki
jih vodi v sovjetski uniji pisarna cen-
tralnega odbora. Toda ta biro ni ni-
koli bil in ni nikoli mogel biti iz tistih
14 menševiških članov, ki so na za-
tožni klopi, ki jih je velika večina že
pred desetimi leti in več zapustila
našo stranko in se niso več vrnil v
našo stranko ter jih niso pristaši niti
ne poznajo ne. Med njimi so, ki niso
nikdar pripadali stranki. Če so torej
Groman, Suhanov in Šer res izjavili,
kakor trdi obtožnica, da so tvorili
1928 centralni biro socialnodemo-
kratske delavske stranke Rusije, te-
daj se more to smatrati le kot laž v
sili, da bi rešili svoje življenje. Pred
letom 1928, kakor tudi po tem roku,
so tvorile naš odbor čisto druge ose-
be. Ne Groman, ne Suhanov, ne Šer
niso nikdar pripadali temu odboru
in mu tudi niso mogli pripadati.

3. Naša stranka ni ne 1928 ne
ob kaki drugi priliki, niti v Rusiji,
niti kot inozemska organizacija, iz-
premenila svojega načelnega stališ-
ča, zlasti ne v smeri, da bi priznala
metode gospodarskega »oškodova-
nja« ali tujo intervencijo. Poobla-
ščenci, ki jih je naša stranka tupa-
tam poslala kot delegacijo v sovjets-
ko unijo, med drugimi tudi v obtož-
nici omenjenega sodruga Braunstei-
na, se niso nikdar bavili z »izpre-
membo našega načelnega stališča«. Kar
se tiče sodruga Abramoviča, ni ta,
odkar je bil leta 1920 prisiljen
zapustiti sovjetsko Rusijo, nikdar
potoval v Rusijo ne 1928 ne ob kaki
drugi priliki.

Odstranjena konkurenca v oborože- vanju Francije in Italije.

Henderson in Alexander o sporazumu z Italijo.

V imenu angleške delavske vlade
sta posredovala v Rimu za sporazum
glede pomorskega oboroževanja Hen-
derson in Alexander. Sedaj izjavljata
med drugim: Dogovor preprečuje to,
kar je pretilo, namreč poživitev kon-
kurence v pomorskem oboroževanju
med obema, zlasti prizadetima drža-

vama. Če bi se bila ta konkurenca
pričela, bi bila pokvarila atmosfero
na bodoči razorožitveni konferenci.
Neposredni vpliv bo, da bodo naše
tri dežele na razorožitveni konferen-
ci ponajbližje sodelovale in ne bodo
sklepale nikakršnega pakta proti
drugim deželam.

Socialisti v Nemčiji in vlada.

Brüningova vlada odvisna od socialistov. — Kredit za križarko B.

Nemški državni kancler Brüning
se zamore vzdržati na vladi samo s
podporo socialistov. Kakor hitro mu
socialisti odrečejo pomoč, je konec
njegovega vladanja. Toda Brüning bi
rad tako, da bi šli socialisti čez drn
in strn za njim, kar pa ni mogoče.
Sedaj je na dnevnem redu zopet koč-
ljiva zadeva, in sicer dovolitev

kreditov za oklopno križarko B.
Za to pa socialisti ne morejo glasov-
vati. Brüning pa preti z demisijo. Kaj
bi se po tem zgodilo, ako bi res se-
danja vlada demisionirala, se sicer
ne ve, kljub temu pa socialisti ne
morejo pristati na vse, kar bi vlada
hotela, ker že do sedaj so mnogo
žrtvovali, kar so nasprotniki izrabili.

Amerika prizna Sovjete.

Pred priznavanjem Moskve v Zedinjenih državah.

Predsednik zunanjega odbora, se-
nator Borah v Zedinjenih državah,
je ponovno priporočal, da naj Zedi-
njene države priznavajo sovjetsko
Rusijo.

Normalne razmere s sovjetsko
Rusijo ne pomenijo, da odobravamo

komunizem, tako je rekel, ampak le,
da nimamo strahu pred to doktrino.

Gospodarski odnošaji med obema
državama so že itak precej živahni,
zato je priznanje samo teoretično-
političnega značaja.

Nova stranka na Angleškem.

Bivši pristaš delavske stranke Sir Mosley ustanavlja novo stranko.

Bivši minister delavske stranke
Mosley je z nekaterimi poslanci iz-
stopil iz delavske stranke, ker mu
politika delavske stranke ni všeč. Z
njim je izstopil iz vlade tudi Baldvi-
nov sin. Mosley pripada inteligen-
tom in je velik bogataš, torej ne pri-
pada veliki strokovni organizaciji, ki
tvori pravzaprav angleško delavsko
stranko. Politika delavske vlade mu
ni všeč, ker hoče vlada v svrhu po-
moči nezaposlenim in odprave neza-
poslenosti obremeniti bogastvo. Se-
daj osnuje novo stranko, o kateri pa
dvomimo, da bi uspevala.

4. Kar se končno tiče fantastične
vsote 280.000 rubljev (1.800.000 Din),
ki jo je baje dozdevni tajnik odbora
v letih 1929—1930 prejel od naše
inozemske delegacije, ki da je denar
prejela od socialistične stranke
Nemčije, je ta smešna trditev poja-
snjena, če primerjamo vsoto z res-
ničnim proračunom, s katerim je ino-
zemska delegacija ob dotičnem času
razpolagala, in s katerim je krila le
vse druge izdatke in izdajala v ino-
zemstvu list »Der Sozialistische Bo-
te«, dalje krila deficit ruske stranke
in pa stroške za številne naše ujet-
nike in izgnance v sovjetski Rusiji.
Račun prejemkov in izdatkov naših
delegacij je tajništvu socialistične
delavske internacionale vedno na
vpogled in pregled. Med prejemki v
letih 1929-30, ki se zbirajo z zbirka-
mi med našimi somišljeniki v Ameri-
ki in Evropi, kakor tudi s subvenci-
jami socialističnih delavskih brat-
skih strank, ni socialnodemokratič-
na delavska stranka Nemčije zastopa-
na niti z eno marko.

Berlin, 28. februarja 1931.

Inozemsko zastopstvo socialnode-
mokratične stranke Rusije.

T. Dan, predsednik.

Revizija poljske ustave.

Pot k diktatorski oblasti predsedni-
ka republike.

Pravosodni minister Czar je izdal
ustavni načrt. Predsednika republike
bodo volili s plebiscitom, in sicer dva
kandidata. Enega predlagata parla-
ment in senat, enega pa predsednik
republike. Če bi predsednik republike
ne mogel predlagati kandidata,
ga predlaga ministrski predsednik
ali kak drugi član vlade. Predsednik
ima končno pravico, imenovati vlad-
o, odgovorna pa je vlada parlamen-
tu. Predlog nezaupnice vladi mora
staviti četrtina poslancev. Poleg tega
bi se po novem načrtu ustave pravi-
ce predsednika znatno razširile.

Ta proces, ki se je te dni vršil v
Moskvi, je povsem podoben znane-
mu industrijskemu procesu, kjer so
obtoženci še več priznali, kakor so
bili obtoženi ter končno skesano
prosili za — milost.

Tudi v tem procesu razkrivajo
obtoženci vse svoje načrte. Trdijo,
da so bili v zvezi z meščanskimi
strankami, socialnimi demokrati ter
da so prejeli denar iz inozemstva
od najrazličnejših korporacij in do-
ma organizirali protirevolucionarno
gibanje.

Iz pomanjkljivih poročil ni mogo-
če presoditi krivde obtožencev. Jas-
no pa je, da obtoženci pravi stran-
karji niso ter so, če so se res udele-
ževali protirevolucionarne akcije,
nasledli agentom provokaterjem.

Ko je te dni prečital državni
pravdnik iz berlinskega »Vorwärtsa«
članek, da stranka ni v zvezi z ob-
toženci in da so izjave izsiljene, so
na njegov poziv vsi zopet potrdili
svoje izjave in obtoženec Groman se
je s solzami v očeh zahvaljeval, da je
policija tako lepo ravnala z njimi.

Proces ima morda res nekaj ozad-
ja, ki pa s socialističnim gibanjem
ni v zvezi, pač pa se izrablja proti
socialističnemu delavskemu gibanju.

Naša katoliška akcija in socializem.

Naši katoliški akcijaši bi radi
pričeli zopet enak boj proti socija-
lizmu kakor so ga vodili ob početku
delavskega gibanja. Stara metoda je,
kadar ni več stvarnih argumentov,
da se prične borba s smešenjem, bla-
tenjem in — obrekovanjem.

V prvih početkih so tedanji kle-
rikalci trdili, da je socializem proti
veri in narodu. Med delavci to ni
zaleglo, pa so si izmislili psovke za
delavske funkcionarje »mokrači« in
»rdečkarji« (pokojni Železnikar je
imel rdečo brado). Toda bolj ko so
se šopirili, bolj je raslo delavsko gi-
banje, ker so pač bili delavski inte-
resi močnejši kakor surovo zmerja-
nje.

V zadnjem času pa zopet opazu-
jemo v glasilih katoliške akcije novo
metodo proti delavskemu gibanju.
Ponovno so že povdarili listi katol.
akcije, da za njihove cerkev ni ne so-
cializma ne proletarijata. S tem ho-
čejo povedati, da je socializem in
delavsko gibanje za nič, če ni pod-
rejeno cerkvi in če misli in govori o
socializmu.

Prav nam je, da gospodje to en-
krat jasno povedo. Svetujemo jim pa
obenem, če zanje ne eksistira socija-
listična veda, da o njej molče, pa
puste, da se bavijo z njo tisti, ki
imajo interes na njej in vero vanjo.

Italija dobi posojilo v Ameriki.

Prihuljeni italijanski imperijalizem.

Z ozirom na pomorski dogovor
med Francijo in Italijo so se pričela
v Ameriki pogajanja za večje poso-
jilo, ki naj bi znašalo vsaj sto milijo-
nov dolarjev.

Koliko požre mili- tarizem.

Francija in njen proračun.

Povodom razprave francoskega
proračuna je poročevalec Bouillon-
Lafont izjavil, da se je kadersko
stanje znižalo napram onemu iz leta
1914 od 886.000 na 437.000 mož. Na-
sprotno pa je trdil socialistični pos-
lanec Chauffet, da podatki poročev-
valčevi ne odgovarjajo, kajti celo-
kupni izdatki za vojaštvo znašajo 19
miliard frankov. Čisti vojni prora-
čun res izkazuje samo 12 milijard,
toda ostalih 7 milijard pa je skritih v
raznih drugih budgetskih postavkah.
V letu 1913, je rekel Chauffet, je
znašal vojni proračun 7 milijard.

Sporazum v Indiji

med Ghandijem in Anglijo.

Med Ghandijem in indijskim fi-
nančnim ministrom George Schu-
sterjem je dosežen popoln sporazum
glede solnega monopola.

Nemški zunanji minister dr. Cur-

tius na Dunaju. Dne 3. t. m. je obiskal
nemški zunanji minister dr. Curtius
Dunaj. Avstrijci so delali za ta obisk
precejšnjo reklamo, kar je zbudilo v
državah bivše velike antante nekoli-
ko nezaupanja. Namen obiska je go-
spodarsko zblizanje in sodelovanje
obeh držav predvsem, čemur naj slu-
ži zenačenje zlasti juridične pa tudi
druge zakonodaje. Vprašanje priklju-
čitve Avstrije Nemčiji je sicer odgo-
deno, vendar ima sodelovanje z Av-
strijo za Nemčijo dalekosežen po-
men, ker si ji s tem odpirajo vrata
proti vzhodni Evropi in v Orient.

Anketa o odpiranju in zapiranju obratovalnic ter o delovnem času.

Delodajalci odklanjajo vsak razgovor o reviziji sedanje uredbe.

Napovedana anketa o odpiranju in zapiranju obratovalnic ter delovnem času se je vršila v petek, dne 27. februarja t. l. pri ljubljanski banški upravi. Na anketi so bile zastopane delavske in delodajalske korporacije in organizacije. Tako predvsem Delavska zbornica, zveza privatnih nameščencev, živilska organizacija od strani nameščencev; od strani delodajalcev pa trgovska in obrtna zbornica, gremij trgovcev, pekarska zadruga, zveza obrtnih zadrug itd.

Zastopnik trgovske in obrtne zbornice je izjavil, da je sedanja tozadevna uredba dobra ter da naj ostane taka, kakršna je.

Zastopniki delojemalcev in nameščencev so navajali nedostatke sedanje uredbe, zlasti so poudarili, da je deseturni delavnik nepotreben in predolg ter da ravno ta določba največ škoduje reelni trgovini, ker se obrati ne zapirajo ob enotno določenem času in ker ni delovni čas enak z obratovanjem. Temu naziranjju so se pridruževali tudi nekateri zastopniki delodajalcev, ki so tudi povedali, da popolnoma zadostuje, če so obratovalnice odprte maksimalno osem ur na dan.

Kljub temu deljenemu mnenju, ki je govorilo za stališče nameščencev, so oficijelni zastopniki delodajalskih korporacij odklonili vsakršen nadaljnji razgovor o reviziji uredbe o odpiranju in zapiranju obratovalnic.

Naravno je moral zastopnik banške uprave anketo brez uspeha zaključiti, ker delodajalci niso hoteli dalje razpravljati o predmetu.

Z ozirom na to, ker ni bilo mogoče doseči na anketi soglasja, bo banska uprava pozvala delavske in nameščenske kakor tudi delodajalske korporacije, da stavijo glede odpiranja in zapiranja obratovalnic ter delovnega časa konkretne predloge, na podlagi katerih izda potem banska uprava eventualno novo uredbo o odpiranju in zapiranju obrtnih lokalov ter delovnem času v prizadetih strokah.

Avstrija dobi gospodarskega diktatorja. Avstrijski kancler Ender je povedal, da bo pooblastil višjega uradnika z diktatorstvom, da izvede upravne reforme. Ender hoče shediti. To pot si je izbral, češ, da je preveč nevarno, ako bi časopisje o tem mnogo pisalo. Dalje trdi kancler, da zadeva ni naperjena proti državnemu uradništvu.

Peter Volkač:

Zadnja pot.

Utrujena je prišla perica Ana domov. Veliko culo perila, ki jo je prinesla iz mesta na glavi, je vrgla v kot in oddahnila se je z globokim vzdihom. Zunaj se je že mračilo. Prižgala je petrolejko. Izba se je zbudila iz teme. Nato je zakurila pečico in pristavila posodo vode za čaj. Težke misli so je spremljale vso pot do doma. Tudi zdaj je niso zapustile. Na mizi je ležalo pismo. Včeraj ji je pisal sin, da se mu slabo godi, da je pogosto lačen in bolan. Ano je skrbelo. Sedla je k mizi, odprla predal in vzela iz njega belo šatuljo, kjer je imela spravljene svoje važne stvari. Tudi nekaj prihranjenega denarja je bilo med njimi. Ana je štela, računala, ugibala, nazadnje se je odločila, da pošlje sinu ta mesec nekoliko več, kakor navadno. Dolgovi bodo že počakali, tako si je mislila dobra mati Ana, ko je odštevala denar svojemu sinu, ki je študiral v velikem mestu daleč od doma.

V beli šatulji je zagledala tudi sliko svojega Franca. Rada ga je imela, ko je moral v vojno. Ni ga bilo več nazaj. Za spomin ji je zapustil sina — niti poročiti se nista utegnila. Tako je gledala Ana pred seboj vso svojo

Doma in po svetu.

Za moderno upravo naših mest. Dne 2. t. m. se je vršila v Beogradu seja širšega poslovnega odbora Zveze mest kraljevine Jugoslavije. Razpravljalo se je predvsem o načrtu novega zakona za mestne občine. Dne 3. t. m. je posebna deputacija, v kateri so bili med drugimi zagrebški župan dr. Srkulj, beograjski podžupan dr. M. Stojadinović in ljubljanski župan dr. D. Puc, predložila predsedniku vlade spomenico glede enotne moderne uprave naših mest. — Vlada bo upravičene želje upoštevala. Odbor je v svojem komunickeju objavil samo, da je predložil spomenico in da se temeljito posvečuje.

Cene kruhu gori, cene kruhu dol! Tekom zadnjih treh ali štirih mesecev vodi naše časopisje borbo za upravičeno znižanje krušnih cen, ki so z ozirom na cene žita in moke daleč pretirane in tudi z ozirom na to, ker krušne cene v vseh ostalih mestih izven Slovenije, vsaj približno, odgovarjajo nakupnim cenam moke. Končno je tudi oblast posegla vmes. Določila je tezo in cene kruhu, ki bi bile še vedno precej višje kot so n. pr. v vojvodinskih mestih in tudi v samem Beogradu. Toda peki v Dravski banovini so se obregnili ob te uradne določbe in celo izjavljali, da so to cene samo za »cajtunge«. Na take dovtype ni nikdo reagiral, čeprav je javnost pričakovala, da se bo proti neposlušnim podjetnikom kaj ukrenilo. Toda med tem je že mnogo vode poteklo po Dravi in Savi, ne da bi se bilo kaj zgodilo. Pač: Pred kratkim so bili konzumenti neprijetno iznenadeni, ko so čitali, da so se cene kruhu v nekaterih naših mestih zvišale, namesto znižale. Kaj je temu povod? Govori se, da povišanje carine na uvoz žita in moke za sto odstotkov. To bi tedaj pomenilo, da so se žitne cene vsaj na domačem trgu zvišale. Toda če bi to tudi držalo, tedaj še zaenkrat absolutno ni povoda vsaj za zvišanje cen ne. Ampak — naše podnebje je dokaj različno. Medtem ko je v enem kraju preveč vlage, vlada v drugem kraju že strašna suša. Te dni smo na naše največje začudenje čitali, da se je v Zagrebu neka pekarska zadruga ponudila mestni občini, da je pripravljena z njeno pomočjo postopno znižati krušne cene za 12—15 procentov. S ponudbo se bo uprava mesta Zagreba v kratkem bavila. Kolikor nam je znano, so cene kruhu v Zagrebu že dosedaj bile nižje kot v Mariboru, Celju in Ljubljani, če ravno leži Zagreb na periferiji Dravske banovine. Torej medtem, ko se drugod cene kruhu znižujejo, se v Sloveniji višajo. Kaj pravijo merodajni krogi k temu?

zgodovino. Samo delo in skrbi so jo prepletale, le malo je bilo vmes veselih trenutkov. Edina tolažba ji je bil sin.

Dolgo je sedela pri mizi in si podpirala glavo z rokami. Nepremično je zrla v sinovo pismo. »Kaj je z njim? Kako živi?« se je spraševala v mislih. — Voda je vrela v posodi za čaj, ogenj je prasketal v pečici in svetli plameni so švigali skozi železna vrata v izbo. — Ana je mirno sedela in mislila.

Na lesene stopnice so udarili trdi koraki. Počasi so se vzpenjali vedno višje in višje. Z veliko težavo je sledil udarec udarcu, kakor onemogel let ptiča so odmevali po temni veži.

Ana se je prestrašila. Slišala je mučno sopljenje in dolge pritažene vzdihne, ki so se oglašali za vrati. Vsa zbledela od strahu je prisluhnila. — Zunaj so drseli človeški koraki. — Naenkrat je zagrmelo po lesenem podu, za vrati se je zgrudil človek. Ana je kriknila. Planila je k vratom in jih odprla. Zelenkasta svetloba se je razlila čez človeka, ki je ležal na hodniku in glasno dihal.

»Moj sin! Moj sin!« je zakričala Ana in se sklonila nad mladeniča. Valko! Moj Valko! je odmevalo po temnem hodniku in dvoje mladih oči se je zagledalo v materin trpeči

Velik komunistični proces v Beogradu se je pričel v torek, dne 3. t. m. Zagovarja se pred državnim sodiščem za zaščito države 40 oseb (F. Deutschbauer), od katerih jih je 11 pobegnilo iz naših krajev. Obtožnica obsega 93 s strojem pisanih strani.

Tretja konferenca o carinskem premirju, ki jo sklicuje Društvo narodov, prične zborovati dne 16. t. m. v Zenevi.

Kdo je hotel v Avstriji uprizoriti puč? Avstrijski notranji minister inž. Winkler se je udeležil nekega zbora državne kmečke zveze na Čehoslovaškem, ki se je vršil v Teplicah. Minister je med drugim izjavil: »S pomočjo takozvanega samoobrambenega gibanja ter pod asistenco gotovih tovarniških inženjerjev in gotove veleindustrije so nekateri hoteli prevzeti moč v Avstriji v svoje roke. Ta sistem je zadal najtežje rane našemu gospodarstvu in je celo postojala nevarnost za sam obstoj države. Ni dvoma, da se z diktaturo in nasilno politikom kmetu ne more koristiti. Radikalizem prinaša samo nesrečo ter gospodarsko propadanje. Mi moramo voditi politiko razuma.«

Prošlo nedeljo so gornještajski heimwehrovci hoteli prirediti v Kapfenbergu protestni shod zoper redukcije plač pri alpski montanistični družbi. Ker se je pa takoj raznesel glas, da delavstvo ne bo trpelo te nove heimwehrovske hinavščine in da se pripravlja neka protiakcija, je oblast to zborovanje prepovedala. Prišlo je kakih 200 petelinjih peres, ki pa so se takoj pobrali in odkorakali proti Brucku, češ, bodo pa popoldne tam imeli shod na Glavnem trgu. Delavstvo je spremljalo njih odhod z zvižganjem. Prišedši v Bruck, je pa pričakovala na Glavnem trgu Heimwehrovce 2000 glava množica delavcev, ki je zvižgala in vpila: »Abzug; vi sami ste krivi, če danes družba znižuje plače, ker ste razbili delavsko enotnost. Kako si upate še danes nastopiti v imenu nekega delavstva in mu sipati pesek v oči!« Razjarjena množica je »petelinovce« dobro premikastila in le orožništvu se imajo zahvaliti, da se jim ni kaj hujšega zgodilo.

Akcija za razdolžitev železničarjev — v Avstriji. Generalna direkcija avstrijskih zveznih železnic se baha z načrtom razdolženja železničarjev. Uprava ima sicer neko vsoto v ta namen rezervirano, ki pa baje ne zadošča. Zato so stopili merodajni krogi z denarnimi zavodi v pogajanja, ki bi dali saj 100.000.000 šilingov na razpolago. Ali bi ne bila slična akcija tudi pri nas potrebna, saj so naši železničarji preko ušes zadolženi? Prvi začetek razdolževalne akcije pa bi bilo izplačilo razlik.

obraz. — Prišel sem domov, da umrem pri tebi, mati! Tako so govorile bolne oči, ustnice so molčale.

Ana mu je pomagala v posteljo. Skuhala mu je čaja, odrezala kos kruha in mu zvesto postregla.

Kmalu je prišel k zavesti in pogovarjala sta se z materjo dolgo v noč. Kašljal in hropel je pri vsaki besedi, ki jo je izgovoril.

»Valko, povej mi, kako si živel v daljnem mestu?« ga je vprašala Ana in sin ji je začel razlagati o svoji trnjevi poti:

»Ko sem prišel v neznano mesto, mi je bilo vse tuje in neprijazno. Preskrbel sem si podstrešno sobico za denar, ki si mi ga ti pošiljala. Za hrano sem si moral zaslužiti sam. Najprej sem učil druge študente, nato sem pa dobil službo v neki knjigarni. Razprodajal sem knjige. Zaslužek je bil premajhen. Velikokrat sem stradal in zeblo me je v mrzli sobi. Zbolel sem in izgubil službo. V tistih težkih dneh mi je pomagal prijatelj, ki je sam revež in bolehen. Prišel je k meni in mi pravil o svetu. Pripovedoval mi je, kako razsipno žive nekateri študenti. Vsaki večer so na zabavah prirejajo plese, popivajo in mečejo denar od sebe. Mi pa stradamo in se ubijamo. Krčil je pesti, od sovraštva se mu je nagubalo čelo in

Socijalistično - komunistična večina v nemškem parlamentu. Vsled eksodusu hitlerjevcev ter nacionalcev imajo v nemškem parlamentu socijalisti in komunisti veliko večino. Tako je bil n. pr. predlog socijalistov, da se dovoli uvoz zmrazjenega mesa v množini 20.000 ton, sprejet z 223 proti 139 glasovom, čeravno je minister Schiele zelo svaril pred takim sklepom, ker se v nemško-agrarnih krogih bavijo z idejo prepovedi uvoza vsakršnih živil iz inozemstva. Sedaj so socijalisti ponovno vložili predlog, naj se dvigne prepoved filma »Na zapadu nič novega« ter upajo, da bodo tudi s tem predlogom prodrli.

Film proti propagandi za razorožitev. V Franciji se predvaja od nedelje film, zlasti po deželi, ki ima namen oslabiti propagando za razorožitev. Film se bo predvajal do konca aprila in slika oboroževanje ruske, nemške in italijanske vojske. — Radovedni smo, katera tovarna orožja je film naročila in plačala.

Angleška volilna reforma. Angleška poslanska zbornica je sprejela volilno reformo. Angleški volilni red je gotovo najstarejši, kar jih postoja. Delavska vlada je končno pomedla z zastarelimi privilegiji na Angleškem. Ostal je le še večinski proporc, to je kandidat, ki dobi vsaj en glas več kot pa katerikoli nasprotni kandidat, je izvoljen.

Zakon o sindikalnih organizacijah v Angliji je v komisijski razpravi na letel na odpor sklenjene fronte liberalcev in konservativcev in je delavska vlada ostala z 31 proti 37 glasovom v manjšini. Ker Macdonald poptentakem ne more upati, da bi bil zakon v spodnji zbornici sprejet, ga bo najbrž umaknil.

Znani marksistični teoretik Rjazanov, ustanovitelj in ravnatelj moskovskega Marks-Engelsovega inštituta, je bil obdolžen, da koketira z menševiki in jih podpira, kar pomeni izdajo na komunistični stranki.

Turški parlament bo razpuščen. Predsednik republike je na nekem shodu sporočil ljudski stranki, da je sklenil razpustiti parlament in takoj razpisati nove volitve.

Iz moskovskega procesa. V razpravi proti menševikom je bil zaslišan tudi glavni krivec v industrijskem procesu Ramsin. Pričal je popolnoma v zmislu obtožnice in trdil, da je sodeloval z obtoženci. Prof. Kondriatis pa je potrdil, da so obtoženci delali z njim sabotažo proti državi. Gre, kakor naročeno.

Einstein o pacifizmu. Profesor Einstein je imel na kolodvoru v Chicagu nagovor na množico, ki ga je spremlila pri njegovem odhodu. Einstein je med drugim rekel glede mirovne akcije, da bi ne koristilo ustvarjati velikanske organizacije pacifistov. Edina pot za resnično do-

udaril je s pestjo po mizi. Razumel sem ga. Tudi v meni je zavrela kri. Skočiti sem hotel iz postelje in zbežati na ulico. Napovedal sem boj hudobiji in nesramnosti, a bil sem pre slab, nisem mogel vstati. Tedaj sem se zmisllil nate mati in sem ti pisal. Odšel sem na pot k tebi, izmučen in strt od življenja.

Počasi je govoril, sapa mu je silila iz grla in mati ga je mirno poslušala. Spoznala je njegovo trpljenje in obenem bol nešteti mladih ljudi, ki so šli v življenje iskat sreče.

Valko je zaprl oči. Kakor sen se mu je zdela vsa dolga pot do doma in mati mu je bila v poslednji uri kakor odrešenik. Čutil jo je pri sebi, dokler ni spet padel v nezavest in se ni več zbudil iz nje.

Dolgo je jokala perica Ana za svojim sinom. Lasje so ji osiveli, v obraz so ji stopile temne gube. Ostala je sama, zapuščena od vseh.

V tistih dneh so priredila razna dobrodelna društva »nabiralni dan za uboge študente« in meščani so hvalili to lepo človekoljubno zamisel. To je bila velika misel za procvit človeške družbe.

Valko je odšel in za njim odhajajo drugi, Ana je jokala in danes tudi jočejo matere. In ta materin jok spremlja strašna kletev.

sego pacifizma je odrekanje vojaške službe.

Serijsko sliko za staro in mlado otvarja današnji oglas »Zlatice«. Naj ta serija razvedri oko, navaja k čistosti in poziva k posnemanju! Matere in otroci, tete in nečakinje bodo sigurno z zanimanjem zasledovale zgodbo.

Požar v Trockijevi vili. V Carigradu, kjer prebiva iz Rusije izgnani bivši vrhovni poveljnik in organizator rdeče vojske, je nastal v njegovi vili požar, ki je domala uničil vilo.

Sleparije pri poljski državni loteriji. Dne 2. marca bi se imelo vršiti glavno zrebanje državne loterije, katere glavni dobiček znaša 75.000 dolarjev. Tik pred zrebanjem je prosil nek igralec predsednika, naj bi se prepričal, da-li se zares njegova številka nahaja v kolesu sreče. Izkazalo se je nato, da ne samo, da njegove številke ni bilo v kolesu, temveč da je manjkalo 50.000 števil. Nato je nastalo strašansko ogorčenje in se je zrebanje moralo odgoditi.

Že zopet nesreča v cerkvi. V glavni cerkvi v mestu Petralia v Italiji se je med mašo podrl en del zidu. Trije verniki so bili ubiti. Kako da je kaj takega sploh mogoče?

Avto padel 50 metrov globoko v prepad. Iz Landecka na Tirolskem poročajo: Avto tamošnjega hotelirja Köhlerja, s katerim se je peljalo šest oseb v Wiesberg, je strmoglavil v globočino 50 metrov. Samo eden potnik je imel priložnost duha ter je pravočasno skočil iz voza, ostali pa so vsi padli v prepad, kjer so obležali v razbitem vozu težko ranjeni.

Jože Pintar.

V Mojstrani pri Jesenicah na Gorenjskem je v petek, dne 27. februarja t. l. umrl Jože Pintar. Pintar je bil rojen 14. septembra 1874 ter je navedeni dan umrl za tuberkulozo. Po poklicu je bil železničar, najprej na Gorenjskem, mnogo let pa je bil skladiščnik na Jesenicah, dokler ni bil vpokojen. Jožeta Pintarja, teža treznega in resnega moža je poznala vsa Gorenjska. Zlasti pa železničarji, ker je vodil mnogo let jeseniško podružnično železničarsko organizacijo. Član svoje strokovne organizacije je bil 30 let. Pintar pa ni deloval samo v strokovni organizaciji, marveč je posvečal v enaki meri svoje moči in svoje vrline tudi socijalističnemu delavskemu gibanju. Kako je spoštovalo delavstvo pokojnika, je dokazal pogreb, katerega se je udeležilo delavstvo v tako velikem številu, da Mojstrana še ni videla podobnega počaščenja pokojnika. Pogreba se je udeležila tudi organizacija železničarjev, katere zvesti član je ostal Pintar do zadnjega. Spomin na vzornega in resnega delavca v delavskem gibanju naj ostane v nas kot pobuda k enako poštenemu delu, kakor ga je vršil nad trideset let pokojnik.

Veličasten pogreb, kakršnega Kranjska gora še ni videla, je bil dokaz, kako priljubljen je bil s. Pintar. Pri pogrebu so bili zastopani jeseniški kovinarji z godbo, pevci javorjske »Svobode« pod vodstvom s. Mencingerja, dalje pevsko društvo »Sloga« iz Hrušice pri Jesenicah in zastopstvo železničarske organizacije. V imenu združnikov in jeseniških kovinarjev se je ob odprtem grobu poslovil od dragega sodruha s. Toman Franc in s. Ravnik kot zastopnik S.Z.J. — Blag mu spomin!

Ljubljana.

Iz II. gastronomske razstave v Ljubljani (2. marca 1931). Javna kuhinja in brezalkoholna gostilna v Ljubljani v Delavski zbornici je v svojem jako lično opremljenem oddelku razstavila kuhlalni zaboj za prenos hrane v tovarne in druga delavska središča. V tem zaboju, ki je določen za 25 kosil, se vidi tri vrste posod iz aluminija, eno nad drugo, za juho, odnosno meso, prikuho itd. Izkušnja je dokazala, da se v takem zaboju ob najhujšem mrazu prenese hrano v prav gorkem stanju daleč iz kuhinje. Za ta kuhlalni zaboj je veliko zanimanja, kajti njegova uporaba je v korist delavcu in delodajalcu. Naš skromen delavec v tovarnah se običajno zadovoljuje z mrzlim kosilom (kos slanine in kruha itd.). To je slabo za njega in za delodajalca, kateremu mora biti na tem, da ima zadostno hranjene delavce. S pomočjo kuhlalnega zaboja pa dobi delavec gorko in cenejšo hrano, kakršno more po nizki ceni dobavljati le tako veliko podjetje, kakor je Javna kuhinja v Delavski zbornici v Ljubljani.

Maribor.

Delavska predstava Frankove vojne drame »Karol in Ana« se vrši v soboto zvečer. Vstopnice po znižani ceni (od Din 2.— do Din 12.—) se dobe v upravi »Delavske Politike«, knjižnici Delavske zbornice in papirnici Ljudske tiskarne še v soboto do 4. ure popoldne. Zvečer veljajo navadne cene! Segajte po njih in si oglejte to krasno predstavo!

VI. redni letni občni zbor Glasbenege družbe železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru se vrši v nedeljo, dne 8. marca 1931 ob 14. uri v dvorani hotela »Orel« (III. nadstropje, vhod Slovenska ulica). — Člani in prijatelji godbe se prosijo, da se občnega zbora z družinskimi člani polnoštevilno udeležijo. Po končanem občnem zboru sledi prosta zabava, z nastopom godbe na lok in pihala. — Odbor.

Dva mariborska vlomilca pod ključem. V zapore tukajšnjega okrožnega sodišča sta bila izročena 30 letni krojaški pomočnik B. Majer in 22 letni brezposelni Pöschl Franc. Pri zaslišanju na policiji sta priznala vlom v trafiko Poljanec v Strossmajerjevi ulici in poizkušeni vlom v trafiko Straus v Marijini ulici. Namenjena sta bila tudi isto noč izvršiti vlom v Ljudsko tiskarno, kar pa se jima je ponesrečilo, bržkone radi tega, ker se v Ljudski tiskarni tudi ponoči dela. Obdolženca sta dalje osumljena, da sta izvršila vlom v noči od 31. januarja na 1. febr. t. l. v trafiko Marije Dencl na Betnavski cesti in v gostilno Colnik.

Smrtna kosa. V ponedeljek so pokopali železničarja Josipa Rosmana, ki je umrl v 58. letu svoje starosti. Preminuli je bil dolgoletni član svobodne železničarske strokovne organizacije, deloval pa je tudi v raznih delavskih kulturnih in pevskih društvih. Kako priljubljen je bil med svojimi sodelavci, je pokazala velika udeležba pri njegovem pogrebu.

Občni zbor podružnice živilskih delavcev se vrši v nedeljo, dne 8. marca 1931 v društvenem lokalu »Pri zlatem konju« v Vetrinjski ulici. Na dnevnem redu je tudi poročilo o poteku plenarne seje društva v Celju, o konferenci v Beogradu in predstojećem občnem zboru društva, ki se bo vršil v Ljubljani.

Občni zbor SK. Svobode Maribor. V torek, dne 24. februarja t. l. se je vršil dobro obiskani občni zbor športnega odseka mariborske podružnice. Funkcionarji so podali pregled celokupnega dela in napredka pod lansko upravo, ki je, kakor znano, ta odsek popolnoma reorganizirala in takorekoč začela graditi od začetka. Nekoliko uspehov se je že pokazalo (notranja moč in soglasje odbora, red in disciplina med članstvom, deloma tudi uspehi pri nekaterih tekmah na zelenem polju), sicer pa, bodimo odkritosrčni, uspehe na nogometnem bojišču se ne sme gledati po enem ali dveh letih treniranja. Prvo in glavno je, da je sestavljen tak odbor, ki da garancijo v uspeh za podvig delavskega športa in delavske misli. Živahen potek občnega zbora je bil najboljši dokaz, kako zaupa članstvo svojemu vodstvu. In to je prav! Vsakdo se mora zavedati, da je odbor hrbtnica gibanja. Novi odbor je sestavljen takole: Predsednik Janžekovič Josip, namestnik Ružič Ciril; tajnik Petejan Bruno; blagajnik Vidovič Stanko ml.; namestnik Rottmann Ivan ml.; gospodar Vabič Hubert; kontrola Presl Stefan, Sinkovič st.; M. O.: Vidovič St. Na delo, sodruzi! Pogled naprej! Smoter: Močan delavski šport in proletarska zavest!

Celje.

Izlet zagrebških »Prijateljev Prirode« v Celje. Zagrebška podružnica »Prijatelja Prirode« priredi v nedeljo, dne 8. marca t. l. izlet na Celjsko kočo, katerega se udeležijo tudi člani »Prijatelja Prirode« iz Maribora, Trbovelj, Hrastnika in člani novosnujoče se podružnice »Prijatelja Prirode« iz Celja. Zagrebški, trboveljski in hrastniški izletniki prispejo v Celje v nedeljo dopoldne z vlakom ob 9.34, kjer se jim priključijo celjski in mariborski izletniki, nakar nadaljujejo skupno izlet na Celjsko kočo. Celjsko delavstvo vabimo, da se v čim večjem številu udeleži sprejema gostov na kolodvoru.

PRI ZIMSKEM SPORTU,
OB MRZLIH DNEVIH

NIVEA-CREME

In sicer poprej vdrigniti, predno greste ven na mrzli zrak Nivea-krema pronikne popolnoma v kožo in ne pušča blesva za seboj, napravi jo odporno proti vetru in viharu. Nivea-krema prepreči, da koža razpka ali da postane hrupava. — Vdrignite si predno se podate spat, vsak večer obraz in roke temeljito z Nivea-kremo. Z radostjo boste konstatirali, kako mehka in gibka je vaša koža, ce jo potipljete, in kako zdravi in mladostni izgledate. Nivea-kreme ne morete nadomestiti, kajti ni je druge kreme za kožo, ki bi vsebovala kožo negujoči EUCERIT.

Doze po 5 — 10 — in 22 — Din — tube po 9 — in 14 — Din. Izdelovatelj v Jugoslaviji: Jugosl. P. Belersdorf & Co., d. s. o. J. Maribor, Gregorčičeva ulica 24.

Kulturni pregled.

Ali spolna vzgoja res ni potrebna?

Pod tem naslovom je izšla brošura, ki jo je napisal znani borec za sodobno vzgojo — Fr. Zgeč. Spolna vzgoja je bistveni del celokupne mladinske vzgoje in spada med najvažnejša, a tudi med najobčutljivejša poglavja modernega vzgojeslovja. Malo je vzgojiteljev, ki bi se rano in odkrito lotili tega perečega vprašanja. Zlasti starejši pedagogi se ga vedno izogibljajo. Zato moramo z veseljem pozdraviti ta edinstven najnovejši pojav v naši pedagoški literaturi.

Razprava je pisana v obliki razgovora med možem in ženo. To je umestno in pravilno! V dvogovoru se izražajo človeške misli na preprost način, razgovor teče gladko in živo, tako da privlači čitatelja. To je treba poudariti, zakaj tako delo ne sme obležati na zaprašenih policah, temveč mora med ljudstvo.

Razprava je razdeljena na dva dela. V prvem delu prikazuje avtor spolne izbruhe, ki se pojavljajo pri otrocih od sedmega leta. Že pri tej prvi spolni vzgoji delajo vzgojitelji navadno velike pogrške. Če otroka zanima in privlači spolnost, ga kaznujejo, čisto tepo. Pod takim okoliščinami otrok ne sme zavestno spolno doživljati; s kaznijo preganjeni spolni naгон živi podzavestno ter vznemirja otrokovo duševnost. Že v prvih letih je potrebna naravna spolna vzgoja, kakor jo vidimo v primerih, ki jih je navedel avtor v svojem delu.

Veliko pomembnejši je drugi del. Kaže nam velik pomen naravne spolne vzgoje v pubertetni dobi mladostnika (doba doraščanja v zrelega človeka) in govori o budih posledicah nepravilne vzgoje. Pisatelj pripoveduje doživljaje iz svojega življenja, oziroma iz življenja svojih znancev in prijateljev. Kaže nam rane, ki jih je povzročila ljudem nepravilna spolna vzgoja in kričeče socialne razmere. Licemerska meščanska morala, ki se ni nikdar potegnila za dejansko izboljšanje socialnega okoliša in ki je cinično zatirala naravno spolno vzgojo ljudskih množic, je pahnila v pogubo nešteto ljudi iz vrst proletarijata. Danes sama naravna spolna vzgoja ne zmore preko zidu socialne revščine človeške družbe. Vendar ne smemo prezreti velike važnosti, ki jo ima za bodočo generacijo. S preosnovno celotne vzgoje bo polagoma nastal nov človek, sproščen zastarele meščanske morale. V tem tiči jedro nove spolne vzgoje. Gledanje spolnosti bo pridobilo drugi izraz; zakon ne bo več prisilna nerazdružljiva vez, ampak pogodba dveh ljudi s skupnim stremljenjem. V drugem delu naletimo na vrsto pomembnih poglavičkov: o nezakonskih otrocih, o spolno bolnih, o sožitju moža in žene, o devištvu itd., vse v zvezi z naravno spolno vzgojo.

Zgeč je temeljito obdelal to važno vprašanje; priznati mu moramo, da je popolnoma uspel. Pokazal je pot uspešni vzgoji, dal je našemu ljudstvu v roke knjižico, v kateri bo videlo svoj bičan obraz.

Proletarci, delovno ljudstvo, posebno pa vi četjete, matere in ti, doraščajoča mladina, sežite po knjižici in učite se iz nje. Ne za vržite jo, ko jo prečitate prvič! Prečitajte jo drugič in tretjič! Vsakokrat vam bo zvest tovariš! Pripravljajte med seboj pot nove-mu človeku!

Brošuro je tiskala in založila Ljudska tiskarna v Mariboru.

Peter Volkač.

Skiopitično predavanje v dvorani Delavske zbornice se je vršilo preteklo sredo pod okriljem »Svobode«. Predaval je s. J. Vodopivec o temi »Japonska«, ki je poljudno tolmačil posamezne res lepe slike te dežele solnca, cvetja in — potresov.

Občni zbor podružnice Ujedinjenega saveza železničarjev se je vršil v nedeljo dopoldne v Delavski zbornici. Udeležilo se ga je 50 članov, v imenu centrale pa tajnik s. Jurij Stanko, ki je v daljšem in zelo stvarnem govoru razjasnil delovanje saveza, težavne njegove borbe in tudi lepe uspehe, ki jih ima pokazati. Občni zbor se je vršil v najboljši harmoniji in je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik Jelen Franc, I. podpredsednik Dolhar Alfonz, II. podpredsednik Laker Jurij, tajnik Šket Franc, namestnik tajnika Serneč Maks, blagajnik Stoletar Karl, namestnik Tratnik A., kontrola Ferdič Ig. in Knez Franc.

Trbovlje.

Podružnica Del. telovadne in kulturne zveze »Svoboda« vabi vse svoje člane na XIV. redni letni občni zbor, kateri se vrši v ponedeljek, dne 9. marca t. l. ob 5. uri popoldne v društveni pisarni v »Delavskem domu« z običajnim dnevnim redom. — Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora točno in polnoštevilno udeležijo! — Odbor.

Delavska pesem.

Koncert hrastniške »Svobode« I. v Trbovljah.

Nedelja, dne 1. marca dopoldne. Dež prsi. Mladina kljub slabemu vremenu vrvi na cesti. Avtomobili svingajo. Motorna kolesa drdrajo. Ljudje se jim umikajo z blatnih cest. Par solnčnih žarkov, nato se nebo stemni. Raznobarvni pakati napovedujejo koncert hrastniških »Svobodašev«. Da, iz Hrastnika! Gostujejo v Trbovljah!

Gruča fantov se pogovarja. Pojdimo popoldne v »Delavski dom«, da slišimo delavske pevce, pevce-rudarje!

Nimam denarja. Brezposeln sem. Posodij mi. Zelo rad bi jih slišal.

Druga skupina deklet in fantov, vsi z odprtimi dežniki in s smehljajočimi obrazi. Radovedni smo, če bodo tako zapeli, kakor mi!

Dekleta vabijo prijateljice. Može in žene povprašujejo, če bo lepo in če ne bo predrago. Gremo!

Popoldne ob treh. Nebo je temno. Mrzlo je. Veter, burja, dež. Vmes sneži, kakor še nikoli.

V dobri uri je vsa pokrajina s snegom odeta.

Publika prihaja. Čakalnica »Delavskega doma« je napolnjena ljudi.

Kupim vstopnico tudi za prijatelja, ki nima zasluzka.

Velika in krasna dvorana, lepo razsvetljena. Centralna kurjava prijetno razgreva prostore.

Četrta na pet je že. Vse zasedeno. Le nekoliko sedežev prvega reda je praznih.

Trikrat zazvoni. Znamenje za začetek. Mir, Tišina.

Zastor se dviga. Na odru lepa godzna pokrajina z ljubljanskim gradom v ozadju. Dvorana v temi.

Pevci prihajajo. Stiriinideset jih je.

Pevovodja Podlogar stopi pred pevce.

Štiri pesmi odpojo: »Slava delu«, »Lahko noč«, »Skrijančku« in »Malo ja, malo ti«. Prav lepo, nekoliko prehitro. Najbrž niso vajeni tako velike dvorane. Res, lepo so zapeli.

Občinstvo ploska. Odmor.

Zopet se pojavijo delavci-pevci pred nami.

Pesmi: »Nageljni rdeči«, »Ko so fantje proti vasi šli...« in »Kolo«, so podane z večjim občutkom in močnejše pri razsvetljeni dvorani. Veliko priznanje publike z dolgotrajnim ploskanjem.

Naslednje točke po četrtnem odmoru: »Serenada«, »Pismo«, »Rožmarin« in »Dvanajst razbojnikov«, so krasno izvedene. — Vsesplošno zadovoljnost. Oglušujoče ploskanje polni dvorano.

Z »Delavsko pesmijo« je dosežen vrhunec. Vsesplošno navdušenje. Morajo jo ponoviti.

Naloga pevcev hrastniške »Svobode« I. je častno izvršena.

Pevovodja odličan.

Solist Jarc zmaguje s »svojevrstnim glasom«.

Basisti prvovrstni.

Pevci iz Hrastnika! Osvojili in navdušili ste trboveljsko publiko za lepo pesem.

Ogromno priznanje vam je izrazilo občinstvo s ploskanjem. Izkazano priznanje vzemite kot iskreno plačilo, kot nadomestilo za svež šopek rdečih nageljinov. **Vitimir.**

Studenci pri Mariboru

Redni letni občni zbor Delavskega kolesarskega društva, podružnice Studenci se vrši v nedeljo, dne 8. marca 1931 ob 9. uri dopoldne v gostilniških prostorih pri Majheniču. Vabljeni so vsi člani, pa tudi vsi ljubitelji delavskega športa.

Hrastnik.

Teško življenje naših steklarjev. Radi bi zopet enkrat javnosti kaj povedali o veliki socialni bedi, ki vlada med našimi steklarji. Ko pa človek zastavi pero, sam ne ve, kje bi pravzaprav začel. Redukcije so pri nas še vedno na dnevnem redu, bodisi da se odpušča delavce, bodisi da se skrajšuje delovni čas. Delavstvo si skoro ne bo moglo več privoščiti že itak skromne večerje. Nekaj časa se je govorilo, da bodo redukcije prestale in da se bo pričelo obratovati s polno paro. Vest je vzbudila med delavstvom veliko veselje; izkazalo se je pa, da je bila preuranjena. Zgodilo se je baš obratno. Podjetje je brez predhodnega obvestila obratnih zaupnikov odredilo novo skrajšanje delovnega časa, pri čemur je prizadetih polovico delavcev, zlasti vsi stari delavci v Zagor-

ju, ker najbrž niso tako pridni, kot ostali. Na intervencije navadno odgovorja podjetje z izgovorom, da so redukcije potrebne, ker treba skrbeti, da ostane podjetje konkurenčno, v nasprotnem slučaju bi pa morali obrat sploh ustaviti. Do neke mere bi to teorijo našega vodstva še razumeli, vendar pa ima tudi redukcija svoje meje, ali naj res delavstvo, ki danes služi po Din 180 do Din 800 na 14 dni, nosi ves riziko kapitalistične konkurence? Morda bi se dalo tudi pri višjih glavah kaj prihraniti, nekoliko pa tudi na dobičku. Ker pa to ni slučaj, saj vendar s slabim zaslužkom in majhnim dobičkom ni mogoče kupovati vedno novih tovarniških objektov, moramo delavci proti redukcijam, v kakršnikoli obliki, kolikor se tičejo delavcev, najodločnejše protestirati. Podjetje daje ob vsaki priliki razumeti, da mu je za kvalificirane delavce toliko kot nič, ker si tudi z nekvalificirano mladino lahko pomaga. Mlade moči so znatno cenejše, to tudi radi verjamejo, zato pa bo treba skrbeti, da bo tudi mlada delovna moč primerno plačana. Delavci, vzemimo si za vzgled naše tovariše, steklarje v Abelovih tvornicah stekla v ino-

zemstvu, ravnajmo se po njih, potem pa bomo tudi mi imeli lažje stališče, kadar bo vodstvo naše tovarne prihajalo z raznovrstnimi redukcijami, ker se bomo takim poskusom lahko postavili uspešno po robu — toda le, če bomo organizirani.

Jesenice.

Leskovčeva socialna drama iz beriškega življenja »Dva bregova« je doživela v nedeljo, dne 1. marca nadvse lep uspeh. Dvorana Delavskega doma je bila razprodana. Igralke in igralci so v režiji s. Skrlja priklenili zlasti v tretjem dejanju publiko k igri. Najbolj posrečeno je bil odigran napeti konec. — Ker mnogi ta večer sploh niso dobili prostora v dvorani, se igra v nedeljo, dne marca ob 8. uri zvečer ponavlja. Upati je, da bo odziv publike zopet zadovoljiv.

Ruše.

Občni zbor »Svobode«. Razmehoma dobro obiskan občni zbor »Svobode« v Rušah se je vršil v nedeljo, dne 22. februarja 1931 v gostilni Magdič v Rušah z običajnim dnevnim redom. Poročila so podali:

Predsednik, tajnik in blagajnik. Nadvse pa je bilo zanimivo poročilo knjižničarja, ki ga je podal s. Magdič: Naša podružnica je izdala v preteklem letu za nabavo novih knjig 2152 Din, ima pa namen, nabaviti knjig še za 1000 Din. Članov je pristopilo od meseca novembra l. l. 26. Izposojnina je znašala 216 Din. Knjižničar graja, da se delavstvo premalo poslužuje svoje knjižnice, ki je priznana najboljša urejena in ima v svojih predalih najboljše čtivo. Vedeti pa je treba, da obstojajo v Rušah tri javne knjižnice, kar je za tako malo vas vsekakor kulturni napredek. Pri volitvah novega odbora je bil z malimi spremembami izvoljen stari odbor.

Bistrica pri Limbušu.

Zahvala. Za mnoge izraze odkritega sočutja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi naše **Lojzike**, se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so ji poklonili obilo lepega cvetja, kakor tudi onim, ki so jo spremili na zadnji poti, posebno pevskega društva »Svobode« iz Ruš in Bistrice. — Bistrica—Ruše, 28. februarja 1931. Katarina Fürst, mati. Ivan, brat. Rozalija, svakinja.

Mežica.

Redni občni zbor krajevne bratovske skladnice se je vršil dne 28. februarja 1931 ob 10. uri dopoldne. Pred občnim zborom se je vršila predkonferenca delegatov v svrhu ustanovitve »Zobozdravstvenega fonda«. Občni zbor je z večino glasov sklenil, da se s prvim marcem ustanovi »Zobozdravstveni fond«, v katerega prispevajo člani po 2.50 Din, podjetje isto 2.50 Din. Nadalje se je izvolila komisija, ki ima nalog, da sestavi tozadevni pravilnik; za podlago bo služil pravilnik »Zobozdravstvenega sklada« na Jesenicah.

Črna.

Zopet redukcije. Dne 2. marca t. l. je svinčeno-rudniška družba v Mežici zopet odpovedala službo nekaterim rudarjem, to pot tudi takim, ki so se čutili varni pred redukcijo. Nekateri izmed teh posedujejo male kmetije, ki pa so žal tudi prizadeti, ker izgubijo pravice pri pok. zavarovanju. Kakor izgleda, redukcij pri tem rudniku ne bo konec. Delavec nosi največji riziko gospodarske krize.

Litvo se en zvezek!

od Papihnice

Ljudske tiskarne
Slomškov trg 6

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNISKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH r. z. z. o. z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovem pri Rajhenburgu. — Član te zadruga lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 Din, vpisnina 2:50 Din.

NAČELSTVO.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Rotovški trg šte. 6.

RAZPIS.

Centralni sekretariat Radniških komora v Beogradu razpisuje mesta za sledeče osobe:

1. Strokovnjak-statističar z znanjem najmanj enega tujega jezika in praktični poznavalec socialne statistike.
2. Šef arhiva, ki zna najmanj dva tuja jezika in je sposoben za samostojno književno delo na socialno političnih vprašanjih.
3. Steno-daktilograf z znanjem najmanj enega tujega jezika.
4. Strokovnjak daktilograf.

Reflektanti naj pošljejo svoje prijave s potrebnimi prilogami na Sekretariat Radniških komora Beograd, Nemanjina ul. 28 zaključno do 25. marca t. l. z navedbo svojega naslova.

PRISTOPAJTE K ZADRUGI

„DELAVSKI DOM“
Maribor, Frankopanova ulica 1.

Zlatica

1B

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočije nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240— do 750—;
ZA DEČKE:	Din 200— do 330—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210— do 270—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130— do 150—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110— do 270—;
RAGLAN:	Din 650—;
HLAČE:	Din 90— do 180—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2
in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode te uverili o resničnosti naših navedb,
Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!
Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno:

Pazite se pred ponaredbami!

Vrsta
Tek. štev.
Prodajna cena Din 50
Pazite na gornjo ceno!